

'מה למעלה'

שיעור ליום שבעה באדר והכנה לפורים תשפ"ד

הרב מרדכי אלון שליט"א

נערך משמיעה ע"י תלמידים

ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים

השאלה שלך - בוודאי שהוא חשב כך. הוא חשב כך מיום לידתו והוא גם הכין את העסק הזה עשרות שנים. לא טכנית-מבצעית, לא מנהרות וטילים. בוודאי שגם זה, אבל זה רק סיפור הכיסוי. אני מדבר מבחינה מהותית'. הוא חיפש את היום שמת בו משה - הוא חיפש את "ישנו עם אחד", את העם הישן, לא רק מבחינה מודיעית-צבאית, זה הביטוי החיצוני, אלא את העם שישן מלהיות אותו עם אחד. הוא חיפש את מות משה. מהו משה? משה הוא הכח של האמונה שחדור בכל אחד ואחד מאיתנו, האמונה ביכולת להפך את המציאות, ונהפוך הוא". אבל בואו נתחיל מהתחלה.

גלות נוחה

בין יציאת מצרים ומות משה לבין סיפור מגילת אסתר עוברים כאלף שנה. אסתר נקראת ע"י חז"ל "סוף כל הניסים" (יומא כ"ט.) ואילו יציאת מצרים היא תחילת כל הניסים. בואו ניזכר ונטייל בסיפור מגילת אסתר; עסקנו השבוע בשיעור המרכזי במלך יאשיהו שמלך על ירושלים, הוא זה שגנז את הארון, וזה ששפן הסופר קרא לפניו בספר -

יִלְדָה ה' אֶתְךָ וְאֶת־מֶלֶכְךָ אֲשֶׁר תִּקְיָם עָלֶיךָ אֱלֹהֵי אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתָ אֶתָּה וְאֶבְתִּיךָ... (דברים כ"ח, ל"ו)

עם מותו של יאשיהו בקרב ההירואי בתל מגידו, ממשיכים למלוך בממלכת יהודה ארבעת המלכים האחרונים. יהויכין בנו, הוא יבניה מלך יהודה, מתמנה אחרי נפילת אחיו יהויקים שמלך רק שלשה חודשים, ובימיו מתחילה הגלות הגדולה שמגיעה לשיאה אצל המלך הבא, צדקיהו -

אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוֹשַׁן הַבֵּיִרָה וְשֵׁמוֹ מְרֹדֶכִי בֶן יֶאֱזַר בֶּן־שִׁמְעִי בֶן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי. אֲשֶׁר הִגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגְּלוּהָ אֲשֶׁר הִגְלָתָהּ עִם יְכַנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה... (אסתר ב', ה'-ו')

אז אנחנו מדברים על התקופה שאחרי שעם ישראל גולה לבבל, ושארית הפליטה יחד עם גדליה בן אחיקם אחרי זמן קצר גולה גם היא - ונזכור שאין זה עם ישראל אלא רק השארית, אלו שנשארו ביהודה, כי עשרת השבטים גלו כבר קודם לכן. זו הסיבה שרש"י מסביר לכך שאנחנו נקראים "יהודים" -

ללמוד את הימים

היום, שבעה באדר, הוא היום בו מת משה ובו נולד משה, וחז"ל מחברים את זה מאד לענייני הפורים. מופיע במגילת אסתר שהמן הפיל פור והפור נפל על חודש אדר -

בָּא לוֹ מִזֶּל דְּגִים שֶׁהוּא מְשַׁמֵּשׁ בְּחֹדֶשׁ אָדָר, וְלֹא נִמְצָא לוֹ זְכוּת, וְשָׁמַח מִיָּד וְאָמַר אָדָר אֵין לוֹ זְכוּת, וּמִזֶּלֹּו אֵין לוֹ זְכוּת, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁבַּאֲדָר מֵת מִשָּׁה רַבָּן... (אסתר רבה ז, י"א)

בשנה מעוברת אנחנו מציינים את היום הזה גם באדר הראשון וגם באדר השני ולכן אני מבקש לעיין קצת בסיפור משה רבנו ובמגילת אסתר, ומתוך הימים שאנחנו נמצאים בהם - "והימים האלה נזכרים ונעשים" (אסתר ט', כ"ח), צריך ללמוד אותם. כנראה שזה נכון תמיד אבל אני באמת לא יודע אם היה איזשהו דור שהדברים הללו נכונים בו כמו בדור שלנו, בימים שלנו.

חז"ל מסיימים את הדרשה הנ"ל ואומרים -

וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁבַּאֲדָר מֵת מִשָּׁה רַבָּן. וְהוּא לֹא יָדַע שְׁבַּשְׁבְּעָה בְּאָדָר מֵת מִשָּׁה וּבְשַׁבְּעָה בְּאָדָר נוֹלַד מִשָּׁה... (שם)

יתכן שבאמת הוא לא ידע המן, אבל אפשר לומר שייתכן שאותם החוקרים שלו ואולי אף הוא עצמו, שלמדו את ענין פטירת משה מתוך המסורת היהודית, שכן התאריך אינו מפורש במקרא, יתכן והם כן ידעו שבתאריך הזה משה נולד אבל לא הבינו את המשמעות של זה. צריך להבין למה מותו של משה היה כ"כ חשוב להמן להפלת הפור, ושאנחנו את כל ענין הפורים, "ונהפוך הוא", לומדים ממנו? וכמובן מה המשמעות עבורנו מכל זה? מבחינת המן תאריך מותו של משה הוא הכרטיס הירוק (גרין קארד) ליכולתו להשמדת העם היהודי.

שאל אותי אתמול חבר - 'תגידי, אתה הרי יודע ואוהב להיכנס לראש של אחרים. בוא תנסה להיכנס לראש של סינואר, של המפלצת - הוא באמת חשב באותו שמיני עצרת, שהוא יוכל להשמיד את עם ישראל? באמת?!, ועניתי לו - 'ידידי אהובי, אתה עדיין שבוי בקונספציה. עוד לא השתחררת ממנה. עצם

אמנם מלך ענק שמאד אהב את היהודים ונתן להם אפשרות לחזור ולבנות את הבית, אבל בנו אחשורוש היה קצת סנילי, הוא אמנם מלך על ממלכה עצומה אך הוא חבר לכל מיני אנשים בעלי אג'דות מפה ומשם. אז איך זה שמיד תחילת מלכותו כותבים שטנה על יושבי ירושלים? רש"י במגילת אסתר אגב מסביר מי היו כותבי השטנה -

עשרת בני המן. ראיתי בסדר עולם אלו עשרה שכתבו שטנה על יהודה וירושלים כמו שכתוב בספר עזרא (עזרא ד) "ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלים", ומה היא השטנה? לבטל העולים מן הגולה בימי כורש שהתחילו לבנות את הבית, והלשינו עליהם הכותים והחדילים, וכשמת כורש ומלך אחשורוש והתנשא המן דאג שלא יעסקו אותן שבירושלים בבנין ושלחו בשם אחשורוש לשרי עבר הנהר לבטלן. (רש"י על אסתר, ט', י')

כלומר היו אלו מעשרת בניו של המן. נו, אז איך כולם שמחו כל כך, השתתפו בחגיגות כמה שנים לאחר מכן ושידרו שהכל בסדר? חז"ל שואלים בגמרא (מגילה י"ב) - "מפני מה נתחייבו שונאיהם של ישראל שבאותו הדור כליה?", והם עונים שתי תשובות. האחת היא "מפני שהשתחוו לצלם", והגמרא מתוך מין בהלה פנימית מיד מתקנת ואומרת שזה היה רק 'לפנים', בבאילו, כלומר הם השתלבו באוירה הכללית ו-"נהנו מסעודתו של אותו רשע". ושאלנו - איך הם נהנים מסעודתו של אחשורוש כשבירושלים כותבים שטנה על העולים יושבי יהודה וירושלים? והנה התשובה - המן ובניו וכל ההמנים שסביבו לא היו בעלי רעיונות חדשים. כבר מזמן הם אמרו שהם רוצים לחסל את כל היהודים, זו הייתה האידיאולוגיה שלהם מאז ומעולם, זה מופיע באמנה שלהם, אבל היהודים נהנו מסעודתו של אחשורוש כי הם חיו בקונספציה שכל אותם המנים מורתעים. "הם מורתעים - יש לנו שר בכיר בממשלת אחשורוש. אחשורוש הוא מלך בובה על חוט, פלופי, מלך ישן, קצת דמנטי. נכון יש לו בבייס גם כוחות מסוכנים, כמה המנים שרוצים לכתוב שטנה על יושבי יהודה וירושלים ולא רוצים שירושלים תהיה בירת העם היהודי אלא להקים שם בירה אחרת - אבל הם מורתעים".

יהודים נחמדים - ורדומים

בסעודה היא אגב ישבו הרבה מאד יהודים, מכל הסוגים והמינים - דוסים ולא דוסים, שמאלנים וימנים. כולם היו שם - מקפולן ומבני ברק. וכל אחד קיבל שם את המנה המותאמת לו על פי רצונו "כרצון איש ואיש", עם איזה הכשר שהוא רצה - מחפוד, בד"צ, שארית, והיו גם מי שאכלו שם דווקא טרפה. דמוקרטיה. אבל כולם כולם האמינו שהכאילו גאולה כבר הגיעה. כלומר לכולם היה מספיק טוב, כולם קיבלו את סמי ההרדמה, את שיקוי ההרדמה שהמן השקה אותם כדי שיפסיקו להאמין בגאולה השלמה, כדי לחדול מלהאמין ש"בית בית תפילה יקרא לכל העמים" ושככל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו - "כי אנחנו כבר אלף שנים אחרי יציאת

איש יהודי. על שגלה עם גלות יהודה כל אותן שגלו עם מלכי יהודה היו קרויים יהודים בין הגוים ואפילו משבט אחר הם. (רש"י, שם)

ככה קראו לנו אז - "יהודי" (נשמע מוכר?), על שם הגלות, גלות יהודה. עם הגלות הזו קורה בעולם דבר מעניין מאד - מלך פרס, כורש, כובש את העולם ממלכות בבל, ובתוך הגלות הדוויה הזו, פתאום החיים הופכים נוחים וטובים יותר. ממש אמריקה. כורש יוצא בהצהרה גדולה על כך שהוא רוצה לבנות בית לה' בירושלים, והוא נותן אוטונומיה ליהודים ואף מאפשר להם להקים, שלא כמו בבבל, מדינה יהודית שבירתה ירושלים עיה"ק. ואם אתם חושבים שכל היהודים עמדו בתור לעלות לארץ, הרי שהמציאות היתה אחרת - מי שעלו עם הצהרת כורש ולאחריה, היו לא רק אחוזים בודדים בעם, אלא גם הנחשלים שבו -

עֲשֶׂרָה יַחְסִין עָלוּ מִכַּבֶּל... חֲלָלִי, גֵרִי, וְחֲרוּרִי, מִמְּזִרִי, נְתִינִי, שְׁתִּיקִי, וְאַסּוּפִי. (משנה קידושין, ד', א')

והפירוט נמצא בספרים עזרא ונחמיה. הוא לא אומר להם להכריז על הקמת המדינה אי שם בתל אביב אלא -'קחו את המפתחות ותבנו בית מקדש חדש בירושלים', וצריך להבין שמדובר באנשים שהמבוגרים שבהם זוכרים היטב את הבית הראשון בתפארתו. אבל רוב העם לא רוצה לעלות אלא משתלב יפה בעולם החדש, באימפריה הליברלית. בנו של כורש, אולי נכדו,¹ העולה תחתיו, הוא אחשורוש, והוא מולך בסוף שבעים שנות גלות בבל (כלומר אנחנו נמצאים כשמונים שנה מאז גלות יבניה). מה המצב בממלכה בימיו? על פניו מעולה - הוא עורך סעודה גדולה שגם היהודים מוזמנים אליה, דמוקרטיה בתפארתה - "לעשות כרצון איש ואיש" (שם א', ח'), שר בכיר מאד בממשלת אחשורוש החולשת על מאה עשרים ושבע מדינות, הוא מרדכי היהודי. כולם גם קוראים לו - "היהודי". הקואליציה בממלכה כעת היא רחבת אופקים מאד ויכולה להכיל ניגודים שונים ולכן יש שם שר בכיר נוסף בשם המן, כאשר מתוך שיקולים פוליטיים כאלה ואחרים הוא הופך אחרי כמה שנים לשר הבכיר ביותר בקבינט - המשנה למלך. איש מוזר עם אג'דות מוזרות שרוצה להשמיד את היהודים.

הם מורתעים

מתי הוא התחיל לפתח את האג'דה הזו? כתוב שהוא כתב את כתב השטנה, את כתב המוות, 'הפתרון הסופי לבעיית היהודים', בשנת שבע למלכות אחשורוש, כאשר הסעודה המפורסמת היתה כבר שנת שלש למולכו. אבל האם רק אז התחילו שם דמויות אנטישמיות כמו המן? בתיאור מקביל בספר עזרא מופיע -

וּבְמַלְכוּת אַחְשׁוּרוֹשׁ בְּתַחֲלַת מַלְכוּתוֹ כָּתְבוּ שְׁטֵנָה עֲלֵי־שִׁבְי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם. (עזרא ד', ו')

כלומר זה היה עוד לפני שנת שלש למולכו, ולא איפשרו ליהודים שם בירושלים לממש את הצהרת כורש. כורש היה

¹ ע"פ רש"י בתחילת המגילה משמע שהוא היה בנו - "ויהי בימי אחשורוש. מלך פרס היה שמלך תחת כורש לסוף שבעים שנה של גלות בבל".

הגדיר את העם הזה - 'אדוני המלך, אם אני אגיד לך מי זה העם המדובר אתה לא תאמין, אבל העם זה "דתיים שונות... ואת דתי המלך אינם עושים" (אסתר ג', ח'), משהו דפוק אצלם אבל הם נרדמו'. עד שנת שנים עשרה למולכו אף אחד לא שם לב למה שקורה. כבר שנים עשרה שנה שמפלגת המן האנטישמית, עם האמנה של השמדת היהודים, פועלת בירושלים עיר הבירה שלנו. יש להם שם סניף הומניטרי. זה כבר תשע שנים שהמן מתקדם ומתקדם - הוא ממוכן שהמליץ למלך להוריד את ושתי ולהמליך אחרת תחתיה - ואנחנו לא שמים לב למה שקורה. "ישנו עם אחד" - המן אמר 'העם הזה ישן, וגם הא-להים שלהם ישן כי הוא לא אוהב שהם מחפפים כל כך, והם כל כך נהנים מסעודתו של אחשורוש. הם כבר חלק מאיתנו. סמי ההרדמה עובדים', ואז יוצא כתב האנטישמיות הכי משוכלל מאז הבריאה. מהפכה.

לשבור את הכלים

ואז כולם נכנסים להיסטריה, למבוכה גדולה - 'איך ייתכן שזה קרה? הרי מי היה מאמין?' וההפתעה נוראית, ומכל עבר קריאות לוועדת חקירה, אך מרדכי היהודי לוקח שק ואפר, יוצא לרשות הרבים, שובר את כל הכלים ואומר - 'יש רק דבר אחד. יש כאן איש, מפלגה, עם, עולם, שחושב שמהשה מת - אז אנחנו נוליד אותו מחדש! שום דבר אחד לא יביא לתשובה לניסיון של המן שהבובה אחשורוש יהפוך להיות נתין שלו אם אנחנו לא נהפך את אחשורוש חזרה'.

פתאום קם אדם וצועק את המשפט הבא - "אני לא מאמין, כלומר אני צריך לתקן את עצמי ולהתחיל להאמין. וכיון שאני מאמין בקב"ה ובגאולת העולם, אני צריך להתחיל להאמין לכם, לכל ההמנים, שאתם רוצים להשמיד אותנו. אני מאמין לכל מה שהמן אמר ואומר - תתעוררו, יהודים!".

האם אנחנו חושבים שבכל שנים עשרה השנים האלה, אחרי שכתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלים, לא היו פיגועים? לא היו רציחות? לא נשרפו אוטובוסים? לא היו חדירות, ככה בקטנה? - 'כן היו, אבל תפסיק לנפח כל דבר קטן'. שנים עשרה שנה זה המון קדנציות במושגים של פוליטיקה ישראלית. 'עזוב, זו הממשלה ההיא... כמה קרנות וקסנר הוקמו אז וכמה קונספציות - ואז מחליט מרדכי שיש רק דרך אחת - 'שוברים את הכלים ולא משחקים'. המשחק נגמר. אני יודע שאין לבוא את המלך בלבוש שק - תקפצו לי כולם! והוא קורא לאסתר שתחילה נבהלת ממנו, הרי היא כבר חמש שנים גרה בארמון קרוב למלך, אבל מרדכי מתעקש -

כִּי אִם-הַחֶרֶשׁ תַּחְרִישִׁי בְּעַת הַזֹּאת רִיחַ וְהַצִּלָּה יַעֲמֹד לַיהוּדִים מִמְּקוֹם אַחֵר וְאֵת וּבֵית-אֲבִיךָ תֹאבְדוּ וְמִי יִדְעַע אִם-לִצַּת כְּזֹאת הַגְּעַת לְמַלְכוּת. (אסתר ד', י"ד)

ואז גם היא שוברת את הכלים ואומרת לו -

לִּי כְּנוֹס אֶת-כָּל-הַיְהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשַׁן וְצִוּמוּ עָלַי וְאֶל-תֹּאכְלוּ וְאֶל-תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְלֵילָה וְיוֹם.. (שם ט"ז)

מרדכי נבהל -

שְׁלַח לָהּ וְהָרִי בָהֶם יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח! (אסתר רבה ח', ז')

מצרים, ומספיק כבר עם ההתקרבות הזו. נכון, אנחנו זוכרים את הבית הראשון אבל אנחנו גם זוכרים שם כל מיני תופעות לא טובות - המולך, מנשה, גם זוכרים שבימי יאשיהו על אף שעשה פסח גדול לכל היהודים, העסק לא בדיוק התהפך לחזרה לטובה. אז אנחנו ממשיכים להיות יהודים נחמדים אבל נהנים מסעודתו של אחשורוש". ההנאה מסעודתו של אחשורוש היא בעצם 'האמונה בכולם', כלומר הפסקת האמונה בקב"ה ובעצמך, שחרור מהרעיון שכל העולם עומדים עלינו לכלותינו ושנחנו אמורים להביא את העולם לגאולה שלמה, גילוי מלכות ה' בעולם - ולא מילימטר פחות משה וכל השאר שטויות!.

ישנו עם אחד

בתקופת בחירות יש מין סיסמא כזו בכל מיני וריאציות - "לא פרנסה? לא מענין" וכיו"ב, ואין הכוונה שהכל זה שטויות אלא שזהו הנושא העיקרי שעליו יקום או יפול דבר. מה שהמן הצליח לעשות זה הדבר הכי גדול בעולם. ממש כמו היטלר ימ"ש שסיפר במכתביו למאהבת שלו, אווה בראון - 'אני רוצה להשמיד את כל היהודים האלה והם לא מוכנים להאמין לי, אני עושה כדי שיאמינו והם לא מאמינים', כך היה גם אצל המן - "הוא משוגע, המן, פנטזיונר. אין סיכוי שהמלך שקם תחת כורש ייתן להמן הזה לבצע את התוכנית ההזויה שלו", כך חשבו היהודים. וככה הם המשיכו לחיות רדומים, עם מודיעין זחוח והצלחות פוליטיות 'מטאוריות' - "הרי יש אוטונומיה בירושלים ולכן אם נרצה לעלות לארץ - נוכל לקחת טיסה ראשונה ולהגיע. מה הבעיה? אז יש שם כמה חמאסניקים שמפריעים? נו שוין, זה בקטנה, זה לא איום קיומי".

השנים עוברות ואנחנו מגיעים לשנת שבע למלכו של אחשורוש, בחודש טבת, המלכה מוחלפת מ-ושתי לאסתר, ומפלגתו של המן, המפלגה הנאציונל-סוציאליסטית, ממשיכה לפעול בכל הכח ולפרוץ פוליטית. אגב, לא בדקתי את זה לעומק, אבל יש תיאוריה וזה בהחלט יתכן שדווקא היהודים היו אלו שחיזקו את המפלגה הזו של החמאס, סליחה, של המן, מתוך כאלו אינטרסים או אחרים...

אגב סיפור החלפת המלכה - איך יתכן שיורידו את המלכה מכסאה? הרי לפני רגע אמרנו "לעשות כרצון איש ואיש" אז איך זה שאתה נתון הוראה להרוג את המלכה ובמקביל לקבוע כל נערה בתולה - ברצונה או בכפיה - אל המלך? תן לכל אחת להחליט! אלא צריך להבין - אכן העולם המודרני אינו דיקטטורי, הוא דמוקרטי. כל אחד רשאי להחליט כרצונו, אבל כדאי שתחליט באופן הנכון כי אחרת - אין ביטוח למה יכולים לעשות לך...

כך אסתר מגיעה אל המלך ועוברת להן עוד חמש שנים והיהודים בינתיים חיים בסדר גמור, עד שנת שנים עשרה למלוך אחשורוש, אז המן כבר הכין את הכל - ואז הגיע "השבועי באוקטובר", בלשונו של אחשורוש. ואני מדגיש שזה בלשונו של אחשורוש כי לומר "השבועי באוקטובר" זה ליהנות מסעודתו של אחשורוש ולהשתחוות לצלם! לא באמת, אלא 'לפנים'. הוא התכוון לשמיני עצרת, כפי שהוא עצמו, המן,

מרדכי שמקנאים בהמן - והמן במרדכי. והכל מתוך אינטרסים ואספיציות פוליטיות", ועל זה קמו פרשנים ופרשני פרשנים וכו' עד שאתה לא יודע בכלל מי נגד מי. יודעים בשביל מה פורים? - כדי לשאול "מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם".

המן - מן השמיים

אנחנו מבינים? בשבעה באדר מת משה - זה כל מה שהמן צריך. לא במקרה קוראים לו המן. משה רבנו היה זה שהוריד את המן מהשמים, את האוכל שמעל הטבע, את הידיעה שהכל זו צנצנת המן. זוכרים מה גזוז בארון שבקדש הקדשים? - צנצנת המן. ירמיהו הוציא את הצנצנת הזו בדורו, בזמן החורבן, בדיוק כשמרדכי היה ילד קטן לפני שגלה עם כל ילדי דורו בירושלים, ואמר לעם ישראל - למה אתם לא עוסקים בתורה? רש"י בפרשת המן כותב -

בימי ירמיהו, כשהיה ירמיהו מוכיחם: למה אין אתם עוסקים בתורה? והם אומרים: נניח מלאכתנו ונעסק בתורה? מהיכן נתפרנס? הוציא להם צנצנת המן; אמר להם: "אתם ראו דבר ה'?" (ירמיהו ב, לא) "שמעו" לא נאמר אלא "ראו". בזה נתפרנסו אבותיכם! הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו. (שמות ט"ז, ל"ב, ברש"י)

יש מישהו שמנהל את העולם! אלף שנה לאחר מכן מגיע המן, אותו המן אבל הפוך, למה אנחנו לא מבינים שגם הוא מזומן? חז"ל מביאים מחלוקת מפורסמת בין רבי אליעזר לבין רבי יהושע -

ר' אליעזר אומר אם ישראל עושיין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע אם אין עושיין תשובה אין נגאלין? אלא הקב"ה מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושיין תשובה ומחזירין למוטב. (סנהדרין צ"ז:)

מה פשר הויכוח בין ר' אליעזר לר' יהושע? האם המן הוא הסבר מספיק טוב כדי שמשם תבוא התשובה של "ונהפוך הוא". הקונספציה המוטעית היא שבכלל יש מחשבה שסינוואר התחיל אתמול. הרי חמישים שנה הוא מחלק לנו סמי הרדמה. יחד עם אירופה ואמריקה, עם מלכים ישנים וישנים, מחכה עולם שלם לפיתרון האמיתי שמופיע במגילת אסתר, והוא איננו פתרון רק לעם ישראל אלא לעולם כולו -

... ורבים מעמי הארץ מתיהודים כיי-נפל פחד-היהודים עליהם. (אסתר ח', י"ז)

פחד היהודים נפל על המן, על העמלקים. לכו תסבירו לעולם ישן שהמלחמה שלנו בסינוואר ובנסראללה ובאותם לובשי החליפות הפלסטינים ובכל מי שמבקש להשמיד את עם ישראל היא בעצם מלחמה כדי להציל את העולם כולו מהמן, להציל את אירופה מהמן, את אמריקה. לכו תסבירו להם שזו מלחמה כדי שמרדכי יהיה המשנה למלך, למלך "שהשלום שלו".

לא עשו אלא לפני

אנחנו מבינים למה ז' אדם הוא כל הסוגיה? כי כל מה שהמן פעל בעולם איננו עץ ועציץ, דלפון וטלפון. די להיות ילדים

שהרי היה זה ליל הסדר, כי את הפור המן הפיל ב"ד בניסן לעוד שנים עשר חודש, והיא עונה לו -

אמרה לו - זמן שבִּישְׂרָאֵל, לְמָה הוּא פֶּסַח? (שם)

כלומר, אם אין עם ישראל - בשביל מה הפסח? אין ליל הסדר! שוברים את הכלים. אם לא תהיה מגילת אסתר - לא סוגרים את התנ"ך. אם לא תהיה מגילת אסתר לא היתה יציאת מצרים. אם לא תתאושש ותתעורר - פסח למה?

ואז עם שלם מתעורר ומשה נולד מחדש בתוכם! רעיא מהימנא, שבעה באדר - אנחנו נעורר את משה שבנו, לא יעזור לאף אחד. ובמילים ברורות בלי לעגל את הפינות, עולים עם יציאות ותפילין ועם בלאגנים על הטנקים - זהו נגמרה החגיגה! התעוררנו. "לא אמונה - לא מעבין!". אין חצי קפה-חצי תה. אני צריך להאמין באחד משניים - או באחשורוש ובאמנה הראשונה והשניה ושלישית והרביעית שלו, או בקב"ה. כל השאר שטויות. זה פורים. בפורים אין זמן לחג רגיל. אין בפורים "ושמחת", בפורים יש משתה, יש "עד לא ידע" - אני משוגע! אני שיכור! ואני בז לריאליה שלך ושלי של שתיים עשרה השנים האחרונות. אני בז לכל כללי הטקס והנימוסין ואני אצא עם שק ואפר לשער המלך וזהו זה. אני אבוא אל המלך "אשר לא דת" ואני גם אצום שלשה ימים לפני כן - כדי להסריח לו מהפה, כן, והוא ירצה אותי לא בגלל שאני יפה אלא בגלל שאני מאמינה! אני אזמין אותו לסעודה ולעוד סעודה.

ומה ראו על ככה ומה הגיע אליהם

על-כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פּוּרִים על-שֵׁם הַפֹּר על-כֵּן על-כָּל דְּבַרֵי הָאֲגֵרָת הַזֹּאת וּמָה-רָאוּ על-כֹּכָה וּמָה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם. קִיְמוּ וְקַבְּלוּ הַיְּהוּדִים | עֲלֵיהֶם | וְעַל-יָרְעָם... (אסתר ט', כ"ו-כ"ז)

ואומר שם רש"י -

מה ראה אחשורוש שנשתמש בכלי הקודש?

כשאני עובר פתאום מהתפיסה של "משה מת" לתפיסה של "משה נולד" אני בעצם מנתח את אותן חדשות, את אותם מבזקים את אותם שטויות, שטויות, שטויות - אבל באופן נכון. אני רואה מה הסיפור האמיתי. פתאום אני תופס שתשע שנים ראינו את אחשורוש משתמש בכלי הקודש. הרי ישבנו שם בסעודה וחשבנו שזה נורמלי, שהכל בסדר. דווקא להיפך - "אחשורוש מאד אוהב תרבות יהודית, הוא שם פריטי יודאיקה, וגם מכניסים לתכנית הלימודים קצת יודאיקה... ויש הכשר לכל האוכל, בד"צ. אפשר להיכנס עם השטריימלים ועם הקונספציות". ורש"י ממשיך -

...ומה הגיע עליהם שבא שטן ורקד ביניהם והרג את ושת? ומה ראה המן שנתקנא במרדכי? ומה הגיע אליו שתלו אותו ואת בניו? מה ראה מרדכי שלא יכרע ולא ישתחוה? ומה ראתה אסתר שזימנה להמן?

זה רש"י ענק. מה שכתוב פה הוא איך ניתחנו את החדשות במשך תשע השנים האחרונות - ומה צריך לעשות בפורים. תשע שנים אמרנו - "אי אי אי, יש כוחות פוליטיים בצד של

שאתה בעצמך הובלת את המשה שבתוכנו להיוולד מחדש. כבר לא תישאר במנהרות בעז"ה כדי להבין את זה - אלא כל הסיפור הוא כדי שאני אבין את זה. "ולא היה יודע" - העומק הוא שהוא עצמו הולך להוליד את משה מחדש, שהמצב בעם ישראל הוא כל כך קשה עד שצריך אותו כדי שיוולד משה. אשריך, המן הרשע, אשריך - "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". המצב היה כזה ששום דבר חוץ מהמן לא היה מעורר אותנו להוליד את המשה שבי. שביעי באוקטובר.

ואז "ונהפוך הוא", ואז מגיע חג שכל הכללים שלו שונים מכל יום אחר. לא שמחה אלא משתה, לא יושבים בבית אלא "משלוח מנות איש לרעהו", כי אם אתה לא מבין שבכל יהודי יש בחינת משה - לא הבנת את פורים. כלום לא הבנת.

וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנִעְשִׂים בְּכָל-דֹּר וְדֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר וְיָמֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יִעָבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזָכָרָם לֹא-יִסּוּף מִזֶּרְעָם. (אסתר ט', כ"ח)

ובמדרש כתוב "כל המועדים עתידין להיבטל וימי הפורים אינן בטלים לעולם" (ילקוט"ש, רמז תתקמ"ד). מה המשמעות של זה? איך הם לא עתידיים להיבטל? - הנה, אנחנו בשנת תשפ"ד. האם צריך להסביר יותר מזה? רק לפתוח את העיניים ולהיפטר מכללי הטקס, להשתחרר מהם, להתחפש ליהודי. תחפושת חדשה. לקרוע את התחפושות הקודמות, האוניברסליות, ולהבין שהכל תלוי לא בכיבוש האמריקני ולא בהחלטות כותבי השטנה שבירושלים. התקציב היחיד שאני צריך הוא עבור שק ואפר. בזול. ולפרוס את זה על המדרכות שלי - ואז יתגלה שעם שלם יצטרף לשם, ואז יקהלו היהודים, ואז "ונהפוך הוא" ואז "אשר שברו אויבי היהודים" יתרחש בדיוק הפוך, אז "רבים מעמי הארץ מתיידיים", ואז עולם שלם יבין מי המלך ומי המשנה למלך. עולם שלם שלא קלט את ההוא ש -

וַיְבֹז בְּעֵינָיו לְשַׁלַּח יָד בְּמַרְדֳּכָי לְבַדּוֹ כִּי-הִגִּידוּ לוֹ אֶת-עַם מַרְדֳּכָי... (שם ג', ו')

שאותו אחד הוא זה שימליך כעת את מרדכי ואת עם מרדכי להיות משנה למלך שיוציא את העולם כולו מהסינוואריות הפלסטיניות שלו שבאה להשמיד לא רק את היהודים אלא את העולם כולו.

זה שבעה באדר, זה סוד ה-"ונהפוך הוא" - "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". קיבלנו השנה שני אדרים כדי שנפנים את העניינים האלה, ושהקב"ה יציל ויושיע אותנו ויגלה לנו את ה-"ונהפוך הוא" הגדול הזה. ימי הפורים האלה לא מתבטלים ולא יתבטלו, ובעז"ה נראה אותם מתקיימים בנו עכשיו ממש, גאולה שלמה - שגם מה שהיה חסר בפורים, נס שבחוץ לארץ, שגם זה יושלם - "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיהו י"א, ט').

קטנים. הוא רצה להמית בנו את משה. גם משה רבנו לא הצליח להופיע עד גיל שמונים כי לא "מתו כל האנשים המבקשים את נפשך" (שמות ד', י"ט), מפלגות דתן ואבירם היו קואליציה ענקית והיה להם תפקיד אחד. אנחנו זוכרים את המדרש שסיפרו לנו עוד בגן הילדים עם הציפורים שאכלו את המן שפיזרו דתן ואבירם בבוקר יום השבת? למה הם עשו את זה? - כדי להרדים את האמונה, את משה, את רעיא מהימנא.

מעתה נבין למה פורים איננו עובד לפי הכללים הרגילים - או שבעל הבית משתגע או שהכל נשאר אותו דבר. שק ואפר, אפס כללי טקס, עד שאני אתעורר. אתם באמת חושבים שהמלחמה שלנו במגילת אסתר הייתה בפרסים? הרי הם הציעו לנו לבנות את הבית. זה היה כורש. לא, המלחמה שלנו הייתה בהירדמות שלנו, בקונספציה שלנו. ננסח את זה יותר חריף - למה העולם שיתף פעולה עם המן? לא כי הוא רשע, אלא כי הוא אמר 'המן צודק, החליפו את היהודים ואלו שעכשיו הם לא באמת העם הנבחר'. אנחנו מכירים את ההיסטוריה - זו התיאולוגיה הנוצרית, שלפיה היהודים חטאו ולכן הקב"ה עזב אותם והחליף אותם באחרים. אחרי זה בא אחד מהמדבר על חמור ואמר גם הוא שהחליפו את היהודים והם כיום כופרים. 'ברור שהר הבית שלהם - אבל עכשיו 'מבול אל-אקצא', כי הם ישנים, הם כופרים, הם נהנים מסעודתו של אחשוורוש'.

הם לא באמת משתחווים לצלם אלא רק לפנים, בכאילו. אגיד דבר חריף שקשה לומר אותו, וצריך להיזהר מאד. בימים הראשונים של המלחמה הנוכחית היו דיבורים על פסל הבודהא שהיה במסיבה בנובה. זה מה שהגמרא מספרת - מפני שהשתחוו לצלם. אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר? אמר להם - הם לא עשו אלא לפנים אף הקב"ה לא עשה עמהן אלא לפנים. (מגילה י"ב).

אני אומר לכם - גם הילדים הטהורים שם בנובה השתחוו רק "לפנים". אנחנו לא משתחווים לשום פסל של בודהא אבל כולנו, כן כולנו, משתחווים לפנים. כאילו. אין הבדל בין ליהנות מסעודת אחשוורוש לבין להשתחוו לפנים. פורים זה "ונהפוך הוא", אז צריך להחליט - כללי הטקס נשברו או לא? הקונספציה השתנתה? תפסיק לבלבל במוח - משה מת או משה נולד?

ימי הפורים אינם בטלים לעולם

"ולא היה יודע שמשה נולד". אני משער שהוא ידע היטב, המן, הרי זה אותו מדרש - ומי שסיפר לו את זה סיפר לו גם את זה, רק שהוא לא היה מסוגל לדעת שאין מציאות כזו. ומשה, כמו עובר ברחם, כמו זרע באדמה - ככל שהוא יירקב יותר משם הוא יולד ויצמח. טיפש המן, טיפש רשע, אתה אפילו לא מבין